

การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำและไม่ป่วยซ้ำ

นางเพชร คันธสายบัว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0197-7

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20 233 619

AN ANALYSIS OF VARIABLES DISCRIMINATING THE GROUPS OF RELAPSE
AND NON-RELAPSE SCHIZOPHRENIC PATIENTS

Mrs. Petcharee Kanthasaibour

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2001
ISBN 974-17-0197-7

เพชรี คันธสายบัว : การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำและไม่ป่วยซ้ำ
(AN ANALYSIS OF VARIABLES DISCRIMINATING THE GROUPS OF RELAPSE AND
NON-RELAPSE SCHIZOPHRENIC PATIENTS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์,
118 หน้า. ISBN 974-17-0197-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
ผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำและไม่ป่วยซ้ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยจิตเภทที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล
สังกัดกรมสุขภาพจิต ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำ
จำนวน 110 คน และกลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น
แบบวัดที่สร้างโดยผู้วิจัย เพื่อใช้วัดตัวแปรดังต่อไปนี้ พฤติกรรมการดูแลตนเอง ความเชื่อด้านสุขภาพ
พฤติกรรมการใช้ยา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการแสดงอารมณ์ของครอบครัว แบบวัดทุก
ฉบับผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเที่ยง .94, .83, .75, .84 และ
.84 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดย คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
วิเคราะห์จำแนกประเภท โดยวิธีตรง และวิธีแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำและไม่ป่วยซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 มีทั้งหมด 5 ตัวแปรและมีน้ำหนักในการจำแนกตามลำดับดังนี้ พฤติกรรมการดูแลตนเอง
ด้านการเตรียมการเผชิญปัญหา พฤติกรรมการใช้ยา สถานภาพสมรส การแสดงอารมณ์ของ
ครอบครัว และแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการ
ป่วยซ้ำ โดยผู้ป่วยจิตเภทกลุ่มที่ไม่ป่วยซ้ำมีการเตรียมการเผชิญปัญหา มีพฤติกรรมการใช้ยาดีกว่า
กลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำ มีการแสดงอารมณ์ของครอบครัวต่ำกว่า ไม่มี / ไม่อยู่กับคู่สมรสมากกว่า
และมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติ เพื่อป้องกันการป่วยซ้ำที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มผู้ป่วยจิตเภทที่
ป่วยซ้ำ

สาขาวิชา...การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช...ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4377582036 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: DISCRIMINANT VARIABLES / RELAPSE AND NON-RELAPSE / SCHIZOPHRENIC PATIENTS

PETCHAREE KANTHASAIBOUR : AN ANALYSIS OF VARIABLES DISCRIMINATING THE GROUPS OF RELAPSE AND NON-RELAPSE SCHIZOPHRENIC PATIENTS, THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph. D., 118 pp. ISBN 947-17-0197-7

The purpose of this study was to determine variables, which were able to discriminate the groups of relapse and non-relapse schizophrenic patients. Research subjects, selected by clustered sampling, were schizophrenic patients treated in the mental health hospitals under the jurisdiction of Division of Mental Health. Subjects were divided into two groups, 110 relapse and 110 non-relapse schizophrenic patients. Research instruments were the interviewing questionnaires which were developed by the researcher to measure self-care behaviors, health belief, drug compliance behaviors, family relationship, and family expressed emotion. These instruments were tested for the content validity by a panel of experts. Their reliability were .94, .83, .75, .84 and .84, respectively. Gathered data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and discriminant analysis.

Major findings were as follows:

The variables that could significantly discriminated the groups of relapse and non-relapse schizophrenic patients, at the .05 level, were 5 variables. They were self-care behaviors in the aspect of preparation for coping with problems, drug compliance behaviors, marital status, family expressed emotion, and health belief in the aspect of perceived benefit of the practice to prevent relapse.

That is, in the non-relapse group, schizophrenic patients possessed higher level of the preparation for coping with problems which is one aspect of self-care behaviors, higher level of drug compliance behaviors, and lower level of family expressed emotion than those in the relapse group. In addition, in the non-relapse group, there were more patients who were single or didn't stay with spouses than in the relapse group. Moreover, patients in the non-relapse group had a higher score of health belief in the aspect of perceived benefit of the practice to prevent relapse than that of the relapse group.

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing Student's signature

Academic year.....2001.....Advisor's signature

P. Kanthasaibour
Jintana Yunibhand

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ที่ให้กำลังใจและคำแนะนำในการทำ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศิษย์กราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

พร้อมทั้งกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวัชชัย ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจเสมอมา และรองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุขโข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ปวยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสัมภาษณ์ และขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุทัศน์ คันธสายบัว สามี และเด็กหญิงคังนางค์ คันธสายบัว บุตรสาว ครอบครัวอันเป็นที่รักที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือ สนับสนุนในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เพชรี คันธสายบัว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคจิตเภท.....	10
การป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทและการพยาบาล.....	14
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท.....	20
แนวความคิดดูแลตนเองของผู้ป่วยจิตเภท.....	21
ปัจจัยส่วนบุคคล.....	32
แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ.....	33
พฤติกรรมการใช้ยา.....	37
ปัจจัยด้านครอบครัว.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การหาความตรงตามเนื้อหา.....	59
การหาความเที่ยง.....	61

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	95
รายการอ้างอิง	96
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	103
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
เกณฑ์การจำแนกประเภทผู้ป่วยทางจิตและปัญญาอ่อน	
แบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิผู้ตอบแบบสอบถาม	
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	118

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	โรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิตและประชากร	52
2	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	62
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	67
4	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการดูแลตนเอง	68
5	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ	69
6	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การแสดงอารมณ์ของครอบครัว พฤติกรรมการใช้ยา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	70
7	ตัวแปรจำแนกและสัมประสิทธิ์ของตัวแปรตามวิธีตรง	72
8	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรจำแนก	74
9	ตัวแปรที่มีอำนาจจำแนกกลุ่มตามวิธีแบบขั้นตอน	75
10	สัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนก	76
11	ค่าที่ใช้ตัดสินสมการจำแนก	76
12	ผลลัพธ์การทำนายการเป็นสมาชิกกลุ่ม	77